

Lesja kommune
Postboks 53
2665 LESJA

Saksbehandler, innvalgstelefon
Merethe Kleiven, 61266083

Inspeksjonsrapport: Inspeksjon med Lesja kommune om Lesja og Bjorli renseanlegg med ledningsnett

Kontrollnummer: 2022.061.I.SFIN

Kontaktpersoner ved revisjonen:

Fra virksomheten:
Erling Lyftingsmo

Fra Statsforvalteren i Innlandet:
Merethe Kleiven

Andre deltagere fra virksomheten:
Marit Svanborg
Bjørn Terje Moen

Andre deltagere fra Statsforvalteren i Innlandet:
Linn C. M. Rueslåttén

Resultater fra revisjonen

Denne rapporten omhandler resultatet fra tilsyn med Lesja kommune om Lesja og Bjorli
renseanlegg med tilhørende ledningsnett 4. juli 2022. Rapporten er å anse som endelig dersom vi
ikke får tilbakemelding om faktiske feil innen to uker etter at rapporten er mottatt.

Statsforvalteren i Innlandet avdekket 2 avvik. Det ble ikke gitt noen anmerkninger under
revisjonen.

Avvik:

- Krav til prøvetaking og rensning overholdes ikke ved rensanleggene.
- Avløpsområdet er ikke inkludert i kommunens skriftlige internkontrollsystem

Avvikene er nærmere beskrevet fra side 5 og utover i rapporten.

Oppfølgingen etter revisjonen er nærmere beskrevet på side 4.

Med hilsen

Tore Pedersen (e.f.)
avdelingsdirektør

Merethe Kleiven
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

1. Informasjon om den kontrollerte virksomheten

Ansvarlig enhet

Navn: LESJA KOMMUNE RÅDMANNENS STAB	
Organisasjonsnr.: 974643480	Eies av:
Bransjenr. (NACE-kode): 84.110 - Generell offentlig administrasjon	

Kontrollert enhet

Navn: Lesja renseanlegg (Hosetmoen) med ledningsnett Bjørli renseanlegg med ledningsnett	Anleggsnr. Lesja ra: 3432.0007.01 Bjørli ra: 3432.0008.01
Kommune: Lesja	Fylke: Innlandet
Anleggsaktivitet: Avløpsnett- og rensing	
Tillatelse gitt: 2007	Sist endret:

2. Bakgrunn for revisjonen

Formålet med tilsynet er å kontrollere om gjeldende krav fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven overholdes. Inspeksjonen er en del av Statsforvalterens risikobaserte industritilsyn for i år.

Tilsynet ble gjennomført i medhold av forurensningsloven § 48.

Revisjonstema

- Internkontroll
- Utslipp til vann
- Utslipp til luft
- Avfall

Rapporten omhandler avvik og anmerkninger som ble avdekket under revisjonen og gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens miljøarbeid eller miljøstatus.

Definisjoner

Avvik: Manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Anmerkning: Et forhold som tilsynsetatene mener er nødvendig å påpeke for å ivareta ytre miljø, men som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

Andre forhold: Saker som framkom under revisjonen og som det kan være nyttig for virksomheten og saksbehandlere å kjenne til. Her kan også inngå kommentarer til tema som ble tatt opp under revisjonen, men der det ikke ble gitt avvik eller anmerkninger.

3. Oppfølging etter revisjonen

Lesja kommune plikter snarest å rette opp avvikene som er beskrevet i denne rapporten. For at Statsforvalteren skal kunne avslutte saken, må kommunen innen 3. oktober 2022 sende oss en skriftlig tilbakemelding på følgende:

- For å lukke avvik 1 må det redegjøres for hvorfor renseanleggene ikke renser tilfredsstillende, og hva kommunen vil foreta seg for å oppnå tilfredsstillende rensing i fremtiden.
- For å lukke avvik 2 må det sendes inn skriftlig dokumentasjon på hvordan avvikene er rettet, alternativt en økonomisk forankret plan for når de ulike underpunktene listet i avviket skal være rettet.

Vi ber om at dere stiler svarbrevet eller e-post (sfinpost@statsforvalteren.no) til Statsforvalteren i Innlandet v/Merethe Kleiven.

4. Vedtak om gebyr

Vi viser til varsel og informasjon om gebyrplikt som ble gitt den 10.05.2022. Virksomheter skal betale gebyr for kontroll utført av Statsforvalteren i samsvar med § 39-3 i forurensningsforskriften. Gebyret skal dekke kostnader med forberedelser, gjennomføring og oppfølging av kontrollen. Gebyrsatser for kontroll etter forurensningsloven er fastsatt i forurensningsforskriften §§ 39-7 og 39-8.

På bakgrunn av medgått og forventet ressursbruk vil Lesja kommune bli ilagt et gebyr på kr 35 000,- for inspeksjonen, jf. forurensningsforskriften §§ 39-7. Dette tilsvarer gebyrsats 1 for endagstilsyn. Kommunen vil få tilsendt en faktura fra Miljødirektoratet for innbetaling til statskassen. Vi viser ellers til forurensningsforskriftens kapittel 39 for ytterligere informasjon om innkreving av gebyr til statskassen.

Klageadgang

Vedtaket om gebyr kan påklages til Miljødirektoratet innen 3 uker, jf. §§ 28 og 29 i forvaltningsloven. Eventuell klage bør være skriftlig begrunnet og adressert til Miljødirektoratet, men sendes via Statsforvalteren i Innlandet. Statsforvalteren vil vurdere endring av vedtaket eller sende saken videre til Miljødirektoratet for endelig vedtak. En eventuell klage vil ikke få oppsettende virkning, og gebyret som er fastsett ovenfor må betales inn. Dersom Miljødirektoratet tar klagen til følge, vil for mye innbetalt beløp bli refundert.

5. Innsyn

Denne rapporten vil være tilgjengelig for offentligheten via postjournalen til Statsforvalteren i Innlandet (jf. offentleglova).

6. Avvik

Vi fant følgende avvik under revisjonen:

Avvik 1

Krav til prøvetaking og rensning overholdes ikke ved rensanleggene

Avvik fra:

Utslippstillatelse for Lesja og Bjorli tettbebyggelser, punkt 2,
Forskrift om begrensnig av forurensning § 11-6 *Utslipp til følsomt område*
Forskrift om begrensnig av forurensning § 11-11 *Prøvetaking*

Kommentarer:

Lesja rensanlegg har de siste årene hatt litt varierende rensresultat for fosfor. Enkelte år oppfylles renskravene, mens i eksempelvis 2016, 2018 og i 2021 ble hverken konsentrasjonskravet eller rens-effektkravet overholdt. Også Bjorli rensanlegg har hatt problemer med å overholde renskravene de siste årene. Når det gjelder KOF ser det ikke ut til at utløpsprøvene er analysert for denne parameteren, mens kravene til reduksjon av BOF overholdes. Felles for begge anleggene er at det ikke er analysert for KOF, og at man derfor ikke kan gjøre en vurdering av om sekundærrensekravet er overholdt.

Som tidligere presisert i tilbakemelding på egenkontrollrapporter kan det ikke aksepteres økt påslipp til avløpsanlegg som ikke overholder gjeldende renskrav. Da må man først finne ut hvorfor anlegget ikke overholder kravene, og utbedre dette før det tillates nye påslipp til rensanleggene. Hverken Lesja RA (Hosetmoen) eller Bjorli RA har de siste årene overholdt renskravene som er satt for anleggene. Likevel øker tilførslene til anleggene gjennom en økning av tilknyttede abonnenter. Dette gjelder spesielt ved Bjorli RA, men også ved Lesja RA skjer det samme. Statsforvalteren forventer at kommunen kan dokumentere at rensanleggene overholder alle renskrav, samt at det er tilstrekkelig kapasitet på både avløpsnett og rensanlegg, før det tillates nye påslipp til disse anleggene.

Avvik 2

Avløpsområdet er ikke inkludert i kommunens skriftlige internkontrollsystem

Avvik fra:

Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften), § 4 og § 5, annet ledd, punkt 4, 5, 6, 7 og 8.

Kommentarer:

I henhold til internkontrollforskriften skal bedriften innføre og utøve internkontroll som er tilpasset virksomhetens art, aktiviteter, risikoforhold og størrelse, og i det omfang som er nødvendig for å etterleve krav i eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen. Dette innebærer blant annet at det skal fastsettes konkrete mål som skal være skriftlig dokumentert i internkontrollsystemet (internkontrollforskriften § 5, annet ledd, punkt 4). Det kan både være overordnede mål, men også konkrete målsettinger som skal brukes som utgangspunkt for forbedringsarbeidet. Videre skal bedriften kartlegge farer og problemer og på denne bakgrunn vurdere risiko, samt utarbeide tilhørende planer og tiltak for å redusere risikoforholdene (punkt 6). Virksomheten må i henhold til internkontrollforskriften også

iverksette rutiner for å avdekke, rette opp og forebygge overtredelser av krav fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven (punkt 7).

Følgende forhold kom fram under tilsynet:

- a) Ved tilsyn framgikk det at de kommunale renseanleggene og ledningsnett ikke omfattes av kommunen internkontroll. I henhold til internkontrollforskriften § 4 skal den som er ansvarlig for virksomheten sørge for at det innføres og utøves internkontroll i virksomheten. Gjennom krav om systematisk gjennomføring og tiltak skal internkontrollforskriften fremme et forbedringsarbeid i virksomheten innen blant annet vern av ytre miljø mot forurensing.
- b) Det var ikke fastsatt mål for helse, miljø og sikkerhet, inkludert mål for ytre miljø (§ 5, pkt. 4).
- c) Det har ikke blitt gjennomført en risikovurdering for ytre miljø (§ 5, pkt. 6) av kommunens kommunale renseanlegg og ledningsnett. Det skal gjennomføres stedsspesifikk miljørisikoanalyse av de ulike renseanleggene og ledningsnettene i kommunen. Basert på risikovurderingen skal det utarbeides tilhørende planer og tiltak for å redusere identifiserte risikoforhold. Virksomheten skal også ha oversikt over de miljøressurser som kan bli berørt av akutt forurensning, og de helse- og miljømessige konsekvensene slik forurensning kan medføre.
- d) Det finnes en rutine for avviksregistrering, men den brukes ikke og avvik registreres ikke skriftlig. For å kunne utføre et systematisk forbedringsarbeid er det viktig at avvik registreres skriftlig slik at det er mulig å eksempelvis avdekke gjentagende avvik.
- e) Kommunen har generelt veldig få skriftlige rutiner når det kommer til områder som er relatert til ytre miljø. Det foreligger eksempelvis ikke rutiner for drift og vedlikehold av renseanleggene og ledningsnett, avviksregistrering, miljørisikovurdering, intern varsling ved overløpshendelser osv. (§ 5, punkt 7).

Vi ser på både avvik 1 og 2 som alvorlige avvik.

7. Anmerkninger

Ingen forhold ble anmerket under revisjonen.

8. Andre forhold

Lesja kommune har sendt inn en søknad om ny utslippstillatelse for Bjorli renseanlegg. I forbindelse med en eventuell ny tillatelse for Bjorli ra, vil det også være naturlig å revidere utslippstillatelsen til Lesja ra (Hosetmoen), da vi i utgangspunktet ønsker å samle alle kapittel 14 anlegg og ledningsnett i en og samme utslippstillatelse. Med dagens rapporterte maksbelastning er ikke Lesja ra et kapittel 14 anlegg, og spørsmålet er derfor om renseanlegget i stedet bør reguleres som et kapittel 13 anlegg med Lesja kommune som myndighet. Statsforvalteren mener derfor at det bør gjøres en tettbebyggelsesberegning i henhold til forurensningsforskriftens kapittel 11, §11-3 bokstav k, samt en estimering av belastningsutvikling i et tiårsperspektiv.

Det har også vært signalisert fra Miljødirektoratet at grensen fra kapittel 13/14 anlegg muligens kommer til å endres som følge av revisjon av avløpsdirektivet. Endringen vil sannsynligvis føre til at

flere nåværende kapittel 13 anlegg vil gå over til å bli kapittel 14 anlegg. Det er derimot knyttet mye usikkerhet til dette, og utkastet til revidert avløpsdirektiv er nå ventet i slutten av oktober.

9. Dokumentunderlag

Lovgrunnlaget for revisjonen var:

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) med underliggende forskrifter
- Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften)
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)
- Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven fra Statsforvalteren